

*Савицька Н. А.,
аспірант кафедри публічного управління та адміністрування
Національної академії внутрішніх справ*

ПРАВООХОРОННА ФУНКЦІЯ ДЕРЖАВИ ТА РОЛЬ НОТАРІАТУ В ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

Анотація. Статтю присвячено аналізу правоохоронної функції держави крізь призму визначення функцій держави загалом. Запропоновано авторське бачення поняття «функції держави», під яким варто розуміти установлені основні напрями діяльності держави, що зумовлені її завданнями, виражають її сутність і спрямовані на вирішення основних проблем суспільства. Зазначено, що правоохоронна функція держави є одним із головних напрямів досягнення верховенства права в Україні, що своєю чергою є важливою ознакою правової держави та займає головну роль у системі функцій демократичної держави. Ефективне виконання цієї функції є індикатором забезпечення гарантій держави з дотримання прав та свобод людини, які являють собою визначальну спрямованість держави. Визначено, що правоохоронна функція держави є головним напрямом діяльності держави, який полягає у забезпеченні виконання державою перед людиною конституційних гарантій, спрямованих на збереження та охорону найвищої соціальної цінності, та охоплює всі внутрішні і зовнішні відносини держави. Наголошено на тому, що в Україні правоохоронну функцію держави прямо або опосередковано реалізують різні суб'єкти, одним з яких є нотаріат. Це досягається шляхом регулювання нотаріусом у межах, визначених державою, цивільних прав суб'єктів цивільних правовідносин та здійснюється нотаріусом на стадії їх реалізації. Законодавством не визначено нотаріат як спеціальний правозахисний орган і прямо не закріплено за ним правоохоронну функцію. Однак, проаналізувавши значну частину праць науковців, прямо чи опосередковано формулюючи визначення, вони пропонують віднести цю структуру до системи правозахисних органів. Виходячи з того, що зміст окремих повноважень нотаріату має деякі ознаки, притаманні правоохоронній функції держави, ми підтримуємо таку позицію. Зроблено висновок, що ефективне виконання цієї функції є індикатором забезпечення гарантій держави з дотримання прав та свобод людини, які являють собою визначальну спрямованість держави. Правоохоронна функція держави – це головний напрям діяльності держави, який полягає у забезпеченні виконання державою перед людиною конституційних гарантій, спрямованих на збереження та охорону найвищої соціальної цінності, та охоплює всі внутрішні і зовнішні відносини держави.

Ключові слова: нотаріат, правоохоронна функція держави, функції держави, нотаріальна діяльність, суб'єкт реалізації правоохоронної функції держави.

Постановка проблеми. Проблеми забезпечення потреб держави в утворенні міцної та гарантованої системи захисту прав та свобод людини залишаються завжди актуальними. Важливим вектором наукового пошуку в контексті дослідження взаємодії нотаріату з органами виконавчої влади як

одного з напрямів реалізації правоохоронної функції держави є визначення правоохоронної функції держави та місця нотаріату в її реалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Натепер більшість наукових праць присвячено окремим складникам досліджуваної нами тематики. Зазначене зумовлює доцільність цього дослідження. Водночас варто виокремити науковців, які досліджували поняття та види функцій держави загалом та правоохоронної функції держави зокрема. До цих науковців можна віднести таких як: О.І. Безпалова, А.Б. Венгеров, О.В. Зайчук, І.В. Крицак, О.Ф. Кобзар, Р.С. Мельник, Н.М. Оніщенко, Ю.В. Нікітін, О.В. Петришин, П.М. Рабінович, А.Г. Рубан, О.Ф. Скакун, Л.С. Сміян, О.Л. Соколенко, П.Г. Хоменко, М.В. Цвік та інші.

Мета статті полягає у дослідженні поняття «функція держави» і «правоохоронна функція держави» шляхом аналізу погляду науковців, визначенні їх основних ознак, наведенні класифікації та наданні власного авторського бачення цих понять, а також визначення місця нотаріату в реалізації правоохоронної функції держави.

Виклад основного матеріалу. Стосовно визначення поняття «функції держави» нам імпонує погляд О.Ф. Скакун. Вона влучно сформулювала та визначила їх як головні напрями і види діяльності держави, зумовлені її завданнями і цілями, і такі, що характеризують її сутність. Варто взяти до уваги і висновок О.Ф. Скакун стосовно того, що функції держави не можна ототожнювати із функціями її окремих органів, які є частиною апарату держави і відбиваються у компетенції, у предметі ведення, у правах і обов'язках (повноваженнях), закріплених за ними [1, с. 47]. Вказана думка справедливо підкреслює, що кожен орган окремо відіграє значну роль у процесі реалізації тієї чи іншої функції, однак не варто відмежовувати і закріплювати конкретну функцію, враховуючи рід діяльності, лише за одним органом. Оскільки лише взаємодія в державному апараті сприяє досягненню максимально бажаного ефекту. Як зазначає О.І. Безпалова, одна функція держави може одночасно реалізовуватися декількома органами державної влади, а функції конкретного органу державної влади можуть реалізовуватися виключно цим органом (або іншими органами у разі делегування їм таких повноважень) [2, с. 23].

Вважаємо, що слід відзначити позицію П.М. Рабіновича, який визначає, що через функції держави розкривається змістова сутність держави: «функції держави – це основні напрями діяльності держави, які розкривають її соціальну сутність і призначення в суспільстві» [3, с. 47]. Справді, сутність держави у її соціальному прояві полягає у задоволенні прагнень соціуму, які декларуються через законотворчий інститут, як основні напрями діяльності держави.

Доречним є визначення поняття «функції держави» науковців М.В. Цвіка та О.В. Петришина. Розкриваючи сутність цього поняття, автори ніби об'єднали ті основні положення, що були виокремлені та наведені в нашому дослідженні вище. Зокрема, автори надають таке тлумачення: «функції держави – основні напрями її діяльності, які виражають її сутність і соціальне призначення в галузі управління справами суспільства» [4, с. 89]. На нашу думку, вченими було слушно підкреслено галузь основних напрямів діяльності держави, а саме галузь державного управління справами суспільства. Адже саме функції держави відображають її соціальне призначення. Вони виступають засобом задоволення суспільних потреб. Провівши аналіз функцій держави, формується висновок про те, чи достатньою мірою задовольняються інтереси всього суспільства.

На думку А.Б. Венгерова, функції держави характеризують саме те, що і як держава «робить». Функції держави – розглянуті в комплексі предмет і зміст діяльності держави у певному напрямі і забезпечення її засобами та способами [5, с. 169]. У такому визначенні функція має нерозривний комплексний характер і розглядається одночасно як певний вектор і предмет діяльності держави, а також утримання цієї діяльності.

У своїй праці А.Г. Рубан визначає, що функції держави – це законодавчо регламентовані стабільні напрями діяльності держави, що об'єктивно розкривають її змістову сутність, підпорядковані розв'язанню основних проблем суспільства та реалізуються в спеціальних формах і за допомогою специфічних методів [6, с. 33]. Автор визначає функції як сталі основні напрями діяльності, що потребують закріплення на законодавчому рівні. Таке визначення свідчить про важливість функцій у житті суспільства. На нашу думку, закріплення в законодавстві виступає ознакою стабільності і свідчить про міцність держави в усіх сферах.

З приводу цього цікавою є пропозиція О.І. Безпалової закріпити перелік функцій держави в Основному Законі України. Підставою для цього є прояв ознак окремих функцій у нормах Конституції. Наприклад, можливість реалізації державою політичної функції закріплена у ст.ст. 1, 5, 6, 15, 36, 39, 85, 102, 106; економічної функції – у ст.ст. 13, 14, 41, 42, 85; соціальної функції – у ст.ст. 1, 3, 13, 24, 43, 46, 47, 49, 85 та ін. [2, с. 28].

Отже, проаналізувавши декілька визначень поняття «функції держави», можна зробити висновок, що всі вони мають певні особливості, однак, є схожими між собою за своєю суттю. Так, спільним знаменником для них виступає те, що кожен автор визначає функцію саме як напрям діяльності.

Узагальнивши викладене, ми надаємо власне визначення. Функції держави – це усталені основні напрями діяльності держави, що зумовлені її завданнями, виражають її сутність і спрямовані на вирішення основних проблем суспільства.

Натепер не створено єдиних підстав для класифікації функцій держави. Зумовлено це постійними змінами у суспільних процесах, що призводять до виявлення науковцями нових критеріїв, притаманних різним функціям держави. Це свідчить про необхідність дослідження найпоширеніших класифікацій провідних науковців у сфері теорії держави і права. На наше переконання, слід звернути увагу на праці таких учених.

Однією з найуживаніших є класифікація, визначена О.Ф. Скакун. Вона поділяє функції сучасної держави за різними критеріями: суб'єктами, об'єктами, способами, засобами та іншими елементами державної діяльності. Наприклад, за

засобами діяльності держави: законодавча; виконавча (управлінська); судова; правоохоронна; інформаційна. За сферами (об'єктами) діяльності держави: внутрішні і зовнішні.

Зупинимо увагу на внутрішніх, оскільки межами нашого дослідження є внутрішньодержавна сфера відносин. На думку О.Ф. Скакун, внутрішні функції забезпечують внутрішню політику держави, до цієї групи віднесено: 1) політичну; 2) економічну; 3) оподаткування і фінансового контролю; 4) соціальну; 5) екологічну; 6) культурну (духовну); 7) інформаційну; 8) правоохоронну [1, с. 47–48].

Однак варто зазначити, що внутрішні і зовнішні функції тісно пов'язані між собою. Їхня взаємодія визначає курс держави на міжнародній арені та сприяє формуванню стратегії і поведінки з іншими суб'єктами міжнародних відносин. Оскільки зовнішня політика з іншими державами цілком залежна від внутрішнього становища конкретної держави.

Вчені О.В. Зайчук, Н.М. Оніщенко також підтримують поділ на зовнішні і внутрішні [7, с. 72]. А також розподіляють функції держави за єдиним загальним критерієм, а саме визначають шість узагальнених функцій, які має здійснювати будь-яка сучасна держава: економічну; політичну; соціальну; ідеологічну; екологічну; охоронну [7, с. 73]. Ми підтримуємо думку авторів, що такий поділ справді відображається у сучасному світі. Зокрема, незважаючи на типологію держави, кожна реалізує такі функції. Саме вони створюють той кістяк, що забезпечує функціонування держави.

Оскільки тема нашого дослідження зосереджена в межах правоохоронної функції взаємодії нотаріату з органами виконавчої влади, то треба зупинитися на правоохоронній функції держави та розкрити її зміст. Нині в науковому суспільстві є різна кількість бачень стосовно визначення поняття «правоохоронна функція держави», які значною мірою різняться між собою. Задля найбільш повного уявлення пропонуємо розглянути декілька з них:

– О.Ф. Скакун виділяє правоохоронну функцію держави і відносить її до групи внутрішніх та вважає, що вона полягає у забезпеченні охорони конституційного ладу, прав і свобод громадян, законності й правопорядку, довілля, встановлення та регулювання правом усіх суспільних відносин [1, с. 28];

– О.Л. Соколенко визначає правоохоронну функцію держави як комплексний цілісний пріоритетний напрям державної політики, спрямований на забезпечення відповідно до засад верховенства права та пріоритету прав людини, охорони права і праввідносин, а також захисту основ конституційного ладу, у тому числі прав, свобод і законних інтересів людини і громадянина, законності та правопорядку [8, с. 851];

– І.В. Кріцак визначає правоохоронну функцію держави більш змістовно, а саме як забезпечений системою необхідних ресурсів комплексний напрям діяльності держави, який об'єднує низку заходів (у тому числі примусових), оснований на принципах справедливості та ефективності, спрямованих на безконфліктну реалізацію прав, свобод і законних інтересів людини і громадянина, забезпечення соціальної злагоди, недопущення індивідуальних, колективних та масових порушень законності і правопорядку [9, с. 369];

– О.Ф. Кобзар наполягає на політичному контексті правоохоронної функції держави та розглядає її як нормативно врегульований пріоритетний напрям державної політики, що ґрунтується на загальних принципах права, реалізується за

допомогою державно-владних методів переконання та примусу вповноваженими органами державної влади, забезпечує охорону конституційних прав і свобод людини і громадянина та правопорядку загалом [10, с. 11]. Ми погоджуємось з тим, що правоохоронна функція справді охоплює всі суспільні відносини, які виникають як зовні, так і всередині держави, а також, що вона покликана забезпечувати виконання законів та інших нормативно-правових актів усіма суб'єктами держави. Слід зазначити, що основне завдання цієї функції полягає у запобіганні порушенню норм права.

Специфічні ознаки правоохоронної функції проявляються у такому: по-перше, вона характеризує право як особливий спосіб впливу на поведінку людей, що виражається у впливі на їхню свідомість погрозою санкцій, встановленням заборон і реалізацією юридичної відповідальності; по-друге, вона інформує суб'єктів суспільних відносин про те, які соціальні цінності перебувають під охороною засобами правових приписів; по-третє, вона є показником політичного і культурного рівня суспільства, гуманних засад, що містяться у праві [7, с. 326].

Подібно до функцій держави Ю.О. Загуменна розподіляє правоохоронні функції на зовнішні та внутрішні. До внутрішніх належать: функція охорони прав та свобод особи; функція забезпечення правопорядку. До зовнішніх: участь України в охороні прав і свобод особи на міжнародній арені; участь України у підтримці міжнародного правопорядку [11, с. 63].

Ми підтримуємо погляди вищевказаних учених та вважаємо, що правоохоронна функція охоплює як зовнішню, так і внутрішню діяльність держави, а також по своїй суті регулює всі суспільні відносини. Правоохоронна функція держави є одним із головних напрямів досягнення верховенства права в Україні, що своєю чергою є важливою ознакою правової держави та займає головну роль у системі функцій демократичної держави. Ефективне виконання цієї функції є індикатором забезпечення гарантій держави з дотримання прав та свобод людини, які являють собою визначальну спрямованість держави. Не забезпечення державою правопорядку є руйнуванням фундаменту відносин, на яких будується демократичний напрям розвитку країни.

Отже, вважаємо, що правоохоронна функція держави – це головний напрям діяльності держави, який полягає у забезпеченні виконання державою перед людиною конституційних гарантій, спрямованих на збереження та охорону найвищої соціальної цінності, та охоплює всі внутрішні і зовнішні відносини держави.

В Україні правоохоронну функцію держави прямо або опосередковано реалізують різні суб'єкти, одними з яких є нотаріат та органи виконавчої влади. Враховуючи межі нашого дослідження, а саме взаємодію нотаріату та органів виконавчої влади у напрямі реалізації правоохоронної функції, вважаємо за потрібне визначити поняття «нотаріат», «органи виконавчої влади» та сутність «взаємодії» цих органів у реалізації правоохоронної функції.

З проголошенням незалежності Україною та прийняттям Конституції України, з переходом до нових економічних відносин, появою приватної власності виникла необхідність в утворенні міцної та стабільної системи захисту прав і законних інтересів громадян. Нотаріат стає одним із правозахисних інститутів, покликаних з боку держави гарантувати захист законних прав та інтересів кожної людини [12, с. 26].

Першим суттєвим кроком нового етапу розвитку українського нотаріату стало прийняття 02 вересня 1993 року Закону

України «Про нотаріат» (далі – Закон) [13], котрий набув чинності 01 січня 1994 року.

З урахуванням останніх змін і доповнень у редакції станом на 16 січня 2020 року вищезазначений Закон визначає: «Нотаріат в Україні – це система органів і посадових осіб, на які покладено обов'язок посвідчувати права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняти інші нотаріальні дії, передбачені цим законом, з метою надання їм юридичної вірогідності [13]. Як видається, законодавець у визначенні не надає нотаріату спеціального статусу правозахисного органу і прямо не закріплює за ним правоохоронну функцію. Однак деякі науковці прямо чи опосередковано формулюючи визначення, пропонують віднести таку структуру до системи правозахисних органів.

Так, В.В. Комаров та В.В. Баранкова визначають нотаріат інститутом, що забезпечує охорону та захист прав і законних інтересів громадян та юридичних осіб шляхом вчинення нотаріальних дій від імені держави. Особливість нотаріальної охорони полягає в тому, що вона, як правило, спрямована не на безпосередній захист, а на попередження порушення права [14, с. 41].

Колектив авторів Л.С. Сміян, Ю.В. Нікітін, П.Г. Хоменко вважають, що нотаріат в Україні – це правовий інститут, покликаний забезпечувати позасудову охорону та захист прав і законних інтересів фізичних і юридичних осіб, територіальних громад, а також держави шляхом вчинення в межах безспірних правовідносин нотаріальних дій уповноваженими на те органами та посадовими особами [15, с. 12].

С.Я. Фурса та Є.І. Фурса під поняттям нотаріату в Україні в теоретичному аспекті пропонують розуміти структуру нотаріальних органів, на яку покладається правоохоронна та правозахисна державна функція відповідно до змісту нотаріального процесу та чинного законодавства України [16, с. 37].

На наш погляд, наведені дефініції чітко спрямовані на віднесення нотаріату до системи правозахисних органів. Думка науковців ґрунтується на змісті повноважень нотаріату, що частково ввібрали в себе риси, притаманні правоохоронній функції держави.

Також нотаріат виділяється як орган, який має право аналізувати вимоги закону і робити висновки щодо можливості або неможливості застосувати це положення законодавства для виконання покладених на нього функцій і реалізації волевиявлення громадян. Підтверджуючи законність і достовірність нотаріальної дії, нотаріус виконує ще одне важливе завдання – запобігає можливим правопорушенням. Так, скажімо, якщо нотаріальна дія, за вчиненням якої звернулися заінтересовані особи, не відповідає закону, нотаріус відмовить у її вчиненні, запобігши в такий спосіб правопорушенням і можливим негативним наслідкам для цих осіб [17, с. 71].

Отже, з вищевикладеного видається, що нотаріус під час здійснення своєї професійної діяльності та в межах своєї компетенції теж забезпечує охорону конституційних прав і свобод фізичних та юридичних осіб. Це досягається шляхом регулювання нотаріусом у межах, визначених державою, цивільних прав суб'єктів цивільних правовідносин, та здійснюється нотаріусом на стадії їх реалізації.

Висновки. Підсумовуючи вищесказане, вважаємо за потрібне зазначити таке. Незважаючи на значну кількість авторських визначень поняття «функції держави» і наявність у них певних особливостей, всі вони є схожими за своєю сутністю. Зокрема, кожен науковець визначає функції саме як напрям

діяльності держави. Нами було сформовано власне визначення: «функції держави – це усталені основні напрями діяльності держави, що зумовлені її завданнями, виражають її сутність і спрямовані на вирішення основних проблем суспільства».

Правоохоронна функція держави є одним із головних напрямів досягнення верховенства права в Україні, що своєю чергою є важливою ознакою правової держави та займає головну роль у системі функцій демократичної держави. Ефективне виконання цієї функції є індикатором забезпечення гарантій держави з дотримання прав та свобод людини, які являють собою визначальну спрямованість держави. Навпаки, не забезпечення державою правопорядку є руйнуванням фундаменту відносин, на яких будується демократичний напрям розвитку країни. Надаємо власну дефініцію поняттю. Правоохоронна функція держави – це головний напрям діяльності держави, який полягає у забезпеченні виконання державою перед людиною конституційних гарантій, спрямованих на збереження та охорону найвищої соціальної цінності, та охоплює всі внутрішні і зовнішні відносини держави.

В Україні правоохоронну функцію держави прямо або опосередковано реалізують різні суб'єкти, одним з яких є нотаріат. Це досягається шляхом регулювання нотаріусом у межах, визначених державою, цивільних прав суб'єктів цивільних правовідносин та здійснюється нотаріусом на стадії їх реалізації. Законодавством не визначено нотаріат як спеціальний правозахисний орган і прямо не закріплено за ним правоохоронну функцію. Однак, проаналізувавши значну частину праць науковців, прямо чи опосередковано формулюючи визначення, вони пропонують віднести таку структуру до системи правозахисних органів. Виходячи з того, що зміст окремих повноважень нотаріату має деякі ознаки, притаманні правоохоронній функції держави, ми підтримуємо таку позицію.

Література:

- Скакун О.Ф. Теорія держави і права : підручник / пер. з рос. Харків : Консум, 2001. 656 с.
- Безпалова О.І. Адміністративно-правовий механізм реалізації правоохоронної функції держави : дис. ... док-ра юрид. наук : 12.00.07, 2014. 499 с.
- Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави : навчальний посібник. 9-те вид. Львів : Край, 2007. 47 с.
- Загальна теорія держави і права : підручник. / За ред. д.ю.н., М.В. Цвіка, д.ю.н., О.В. Петришина, Харків : «Право». 2009. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI_2009/TEorijaDerjav_2009.pdf.
- Теория государства и права : учебник для юридических вузов. / А.В. Венгеров 3-е, изд., испр. и доп.; табл. Москва : Омега-Л, 2006. 608 с.
- Рубан А.Г. Адміністративно-правові засади здійснення прокуратурою правоохоронної функції держави : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2018. 241 с.
- Теорія держави і права. Академічний курс : підручник / За ред. О.В. Зайчука, Н.М. Оніщенко. 2-е вид., перероб. і допов. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 688 с.
- Соколенко О.Л. Поняття та ознаки правоохоронної функції держави як основи правоохоронної діяльності. *Форум права*. 2012. № 4. С. 847–852.
- Кріцак І.В. Правоохоронна функція держави та її вплив на формування функції надання послуг населенню органами внутрішніх справ України. *Форум права*. 2009. № 3. С. 365–372.
- Кобзар О.Ф. Підходи щодо визначення поняття правоохоронної функції держави. *Юридична наука*. 2015. № 9(51). С. 7–13.
- Загуменна Ю.О. Органи внутрішніх справ України як суб'єкти реалізації правоохоронної функції держави : монографія / за ред. д-ра юрид. наук, проф. Бандурки О.М. Харків, 2012. 251 с.
- Білько К.Ф. Адміністративно-правове забезпечення організації та діяльності нотаріату в Україні : дис. канд. юрид. наук : 12.00.07. 2015. 206 с.
- Про нотаріат : Закон України від 02.09.1993 р. № 3425-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12>.
- Нотаріат в Україні : підручник / В.В. Комаров, В.В. Баранкова. Харків : Право, 2011. 384 с.
- Нотаріат в Україні : навчальний посібник / За ред. Ю.В. Нікітіна. Київ : КНТ, 2007. 680 с.
- Фурса С.Я., Фурса Є.І. Нотаріат в Україні. Теорія і практика : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : А.С.К., 2001.
- Льєва Н.В. Правове регулювання нотаріальної діяльності в Україні : адміністративно-правові засади : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2011. 196 с.

Savytska N. Law enforcement function of a state and the role of notaries in its realization

Summary. The article is devoted to the analysis of the law enforcement function of the state through the prism of defining the functions of the state as a whole. The author's vision of the concept of "state function" is offered, under which it is necessary to understand the established basic directions of activity of the state, which are conditioned by its tasks, express its essence and are aimed at solving the main problems of society. It is stated that the law enforcement function of the state is one of the main directions of achieving the rule of law in Ukraine, which in turn is an important feature of the rule of law and plays a major role in the system of functions of a democratic state. The effective performance of this function is an indicator of ensuring the state's guarantees of respect for human rights and freedoms, which are the defining orientation of the state. It is determined that the law-enforcement function of the state is the main activity of the state, which is to ensure the implementation of constitutional guarantees aimed at the preservation and protection of the highest social value by the state and covers all internal and external relations of the state. It is emphasized that in Ukraine the law enforcement function of the state is exercised directly or indirectly by various entities, one of which is a notary. This is achieved through the regulation of a notary, within the limits of state-determined civil rights of the subjects of civil legal relations, and is carried out by a notary public at the stage of their realization. The law does not define a notary as a special human rights body and does not explicitly enshrine a law enforcement function. However, having analyzed a considerable part of the scientists' works, directly or indirectly, formulating definitions, they suggest to assign this structure to the system of human rights bodies. Given that the content of certain powers of the notary has some characteristics inherent in the law enforcement function of the state, we support this position. It is concluded that the effective performance of this function is an indicator of ensuring the state's guarantees of observance of human rights and freedoms, which are the defining orientation of the state. The law enforcement function of the state is the main activity of the state, which is to ensure that the state fulfills constitutional guarantees aimed at preserving and protecting the highest social value, and covers all internal and external relations of the state.

Key words: notary, law enforcement functions of the state, functions of the state, notarial activity, subject of implementation of the law enforcement function of the state.